

Tel-Aviv Denetim Oda?? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Tel-Aviv Denetim Oda?? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31489>

Özet

Tel-Aviv Denetim Oda?? Ölçe?i, bireylerin ya?am olaylar? üzerindeki kontrol alg?lar?n? de?erlendirmek amac?yla geli?tirilmis? psikometrik bir araçtır. Bu ölçek, özellikle çocuk popülasyonunda denetim oda?? kavram?n?n içsel ve d??sal boyutlar?n? ölçmeyi hedeflemektedir. Ölçek, Türkiye'de ilk olarak 1988 y?l?nda C. Kurt-Ertübey taraf?ndan Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde haz?rlanan bir yüksek lisans tezi kapsam?nda Türkçe'ye uyarlanm??tır. Orijinal ölçe?in Tel-Aviv'deki ara?t?rmac?lar taraf?ndan geli?tirildi?i varsay?lmaktadır.

Uyarlama çal??mas?, Türkiye ba?lam?nda denetim oda??n?n kültürel farklılıklar gösterip göstermedi?ini incelemek ve bu önemli psikolojik yapıyı ölçmek için geçerli ve güvenilir bir araç sağlamak amac?yla gerçekleştirilmiştir. Ancak sunulan birincil kaynakta geçerlik ve güvenilirlik verilerine dair detaylı istatistiksel raporlar bulunmamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Denetim Oda??, Denetim Oda?? Ölçe?i, Tel-Aviv, Uyarlama, Psikometri, Çocuk Psikolojisi, ?çsel Denetim, D??sal Denetim.

Yazarlar

Uyarlayan Yazar: Kurt-Ertübey, C. (1988). Orijinal Ölçe?in Yazarlar?: Bilinmiyor (Tel-Aviv Üniversitesi veya ilgili bir ?sraili ara?t?rma ekibi taraf?ndan geli?tirildi?i varsay?lmaktadır).

Amaç

Ölçe?in temel amac?, bireylerin kendi davran??lar? ve ya?am sonuçlar? aras?ndaki nedensel ili?kiye dair inançlar?n? saptamaktır. Psikolojik literatürde, denetim oda?? bireyin motivasyon, ba?ar? ve ruh sa?l??? gibi alanlardaki tutumlar?n? güçlü bir ?ekilde etkileyen merkezi bir de?i?kendir.

Uyarlama çal??mas?n?n özel amac?, Türk kültüründeki çocuklar?n ba?ar?, ba?ar?s?zl?k, ödül ve ceza gibi sonuçlar?n kendi çabalar?ndan mı (içsel denetim) yoksa ?anstan, kaderden veya güçlü di?erlerinden mi (d??sal denetim) kaynakland???na dair alg?lar?n? sistematik olarak ölçmektir. Bu ölçüm, e?itim ve klinik psikoloji alanlar?nda müdahale programlar?n?n tasarlanmas?na zemin haz?rlar.

Yapı

Tel-Aviv Denetim Oda?? Ölçe?i, sosyal öğrenme teorisi ba?lam?nda Julian Rotter taraf?ndan kavramsalla?t?r?lan **Denetim Oda??** (Locus of Control) psikolojik yapısn? ölçmektedir. Bu yapı,

bireyin olaylar?n sonuçlar?n kontrol edebilme derecesine dair genel inanc?n? ifade eder. Denetim oda?? iki ana boyutta incelenir:

?çsel Denetim Oda??: Bireylerin sonuçlar?n kendi çabalar?n, yeteneklerinin veya kararlar?n bir sonucu oldu?una inanmas?. ?çsel denetimi yüksek bireyler genellikle daha yüksek akademik başarı ve daha iyi problem çözme becerileri sergiler.

D??sal Denetim Oda??: Bireylerin sonuçlar?n şans, kader, güçlü insanlar veya çevresel faktörler gibi d??sal etkenler tarafından belirlendi?ine inanmas?. D??sal denetimi yüksek bireyler, ya?ad?klar? zorluklar karşısında daha az sorumluluk alma e?ilimindedir.

Geçerlik

Sunulan kaynakta (Kurt-Ertübey, 1988 yüksek lisans tezi) ölçe?in geçerlik analizlerine dair spesifik istatistiksel veriler aç?kça belirtilmemiştir. Geçerlik, ölçe?in gerçekten ölçmeyi amaçlad??? psikolojik yapıyı ne kadar do?ru ölçtü?ünün kanıtlanması anlamına gelir.

Tel-Aviv Denetim Oda?? Ölçe?i'nin Türk popülasyonu için yapı geçerliliğini (kavramın kuramsal yapılarının korunup korunmadığı) ve ölçüt bakımından geçerliliğini (diğer ilgili de?işkenlerle tutarlı ilişkiler gösterip göstermediği) doğrulamak için ek çal??malar yapılması gerekmektedir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenilirlik (tutarlılık) düzeyine ilişkin Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı, test-tekrar test güvenilirliği veya iki yar? güvenilirliği gibi geleneksel güvenilirlik ölçümleri, birincil referansta rapor edilmemiştir. Güvenirlik, bir ölçe?in farklı zamanlarda veya farklı madde kümeleri arasında tutarlı sonuçlar üretme yeteneğini gösterir.

Uyarlama çal??malarında, orijinal ölçe?in yüksek güvenilirliğe sahip olması, uyarlanan formun da güvenilir olacağı anlamına gelmez; bu nedenle Türk kültüründe güvenilirlik katsayılarının hesaplanması kritik öneme sahiptir.

Faktör Analizi

Denetim Oda?? ölçekleri genellikle ?çsel ve D??sal olmak üzere iki ana faktörlü bir yapı sergiler. Tel-Aviv Denetim Oda?? Ölçe?i'nin de bu ikili yapıyı yansıttacak şekilde faktör analizine tabi tutuldu?u varsayılmaktadır.

Kurt-Ertübey'in uyarlama çal??masında, Türkçe formun orijinal faktör yapılarının koruyup korumadığına dair detaylı bir Aç?mlayıcı veya Doğrulamalı Faktör Analizi raporu, sunulan özet bilgide mevcut değildir. Faktör analizinin sonuçları, ölçek maddelerinin kuramsal olarak beklenen boyutlar altında gruplanıp gruplanmadığını belirlemek için hayati öneme sahiptir.

Araç

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: Derecelendirme bilgisi mevcut de?ildir, ancak Denetim Oda?? ölçekleri genellikle zorunlu seçim veya Likert tipi derecelendirme format?n? kullan?r.

Language Available: Türkçe (Uyarlama Dili).

Population Group: Ö?renci Popülasyonu (Çocuklar).

Age Group: Spesifik ya? aral??? belirtilmemi?tir; okul ça??ndaki çocuklar oldu?u varsay?lmaktad?r.

Population Details: Türkiye'deki yüksek lisans tezi örneklem grubunu kapsamaktad?r.

Test Methodology: Bireysel veya grup uygulamas? yap?labilen kendi kendine raporlama ölçe?i.

Anahtar Kelimeler

Psikometri, Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi, Julian Rotter, ?çselle?tirme, D??salla?t?rma, Kontrol ?nanc?.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor

Affiliation Email addresses: Bilinmiyor

Correspondence Address: Bilinmiyor (1988 tarihli yüksek lisans tezine dayanmaktadır)

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Test Y?I?: Türkçe Uyarlama 1988.

?zinler ve Ücret: Ölçe?in ticari kullan?m? için orijinal geli?tiricilerin telif haklar? geçerli olabilir. Uyarlama çal??mas? bir yüksek lisans tezi oldu?undan, akademik amaçlı? kullan?mlarda referans gösterilmesi gereklidir.

Kaynaklar

Kurt-Ertübe, C. (1988). *Çocuklarda denetim oda?? ölçe?i uygulamas?* (Yüksek Lisans tezi). Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, ?zmir.

Tel-Aviv Denetim Oda?? Ölçe?i Maddeleri

Bu kaynaktan ölçe?in orijinal maddeleri elde edilememiştir. Maddeler, Kurt-Ertübey'in 1988 tarihli yüksek lisans tezinde detaylı olarak sunulmaktadır.

ARABPSYCHOLOGY.COM